

Overheersend gevoel bij de leerling: blij (of nog niet vast te stellen)

Plan 1: blij en extravert		Plan 2: blij en introvert	
typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - geen innerlijke werkhouding, er is meer sprake van onkunde dan onwil - kent het begrip 'plichten' (nog) niet - werkhouding zeer goed, maar niet leeftijdsadequaat als iets hem boeit - werkhouding vluchtig als iets hem niet boeit - weinig doorzettingsvermogen - verbetert zijn fouten zonder dat het effect heeft op de volgende prestaties - korte hevige gevoelens als iets niet lukt, maar ook als iets wel lukt - loopt gemakkelijk van tafel, maar gaat dan ook weer gemakkelijk aan het werk 	uitwerking van plan • basiswoord: opvoeden <ul style="list-style-type: none"> - werken met een beloningssysteem - werken met een kookwekker of timer - zeker bij jonge leerlingen: de taak voordoen - bij de leerling blijven staan als hij gaat beginnen - werken met pictogrammen - niet alleen de prestatie belonen, maar ook de duur en/of de intensiteit van werken - vooral wijzen op de zaken die de leerling volgens jou goed heeft gedaan - in de gaten houden, dat de leerling geen onnodige leerachterstand op loopt 	typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - erg onzelfstandig - niet bewust gemakzuchtig, er is sprake van onkunde niet van onwil - zwakke prestaties - werkverzorging zeer zwak - laat zich gemakkelijk helpen - geeft absoluut niet aan als hij iets niet begrijpt - toont weinig emoties bij goede of slechte prestaties 	uitwerking van plan • basiswoord: stimuleren <ul style="list-style-type: none"> - frequent (weer op gang) helpen - beloningssysteem invoeren voor goed werken - een slechte prestatie in eerste instantie interpreteren als te weinig controle - niet van een afstand opjutten, niet-werken interpreteren als niet-begrijpen - heeft de leerling bij de eerste controle niet goed gewerkt: dan opnieuw beginnen - bij jonge leerlingen: de duur en de intensiteit van het werken belangrijker vinden dan de geleverde prestaties

Overheersend gevoel bij de leerling: angst

Plan 3: angst en extravert		Plan 4: angst en introvert	
typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - onnodig instructie eisen - fouten of slecht cijfer worden ervaren als persoonlijke nederlaag - geen zelfvertrouwen - toont hevige en/of onterechte gevoelens van onbekwaamheid - de reden van fouten ligt altijd buiten de leerling zelf - gaat gauw in discussie voor beter cijfer - accepteert betere prestaties van anderen niet - kan die prestaties hardop kleineren - laat hardop aan de groep merken dat hij goed bezig is 	uitwerking van plan • basiswoord: geen discussie aangaan <ul style="list-style-type: none"> - de leerkracht bepaalt wanneer de leerling (extra) instructie krijgt - de leerling terugsturen als hij op een ander tijdstip bij jou instructie vraagt - na terugsturen wel aangeven wanneer de leerling bij jou kan komen - op de afgesproken tijd moet de leerling komen, ook al vindt hij dat niet meer nodig - hulp is vaak een korte hint - er komt geen discussie over fouten - fouten eerder vergissingen noemen - geen individueel beloningssysteem maken, dit kan de spanning onnodig vergroten 	typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - geeft niet aan wat hij niet snapt - wel veel zuchten en steunen tijdens het werken - onnodig moeilijk kijken - snel opgeven op een wat ongrijpbare wijze - stille verwijten als hij niet geholpen wordt of fouten heeft gemaakt - ondanks jouw instructie blijft hij doorgaan met verkeerde oplossingsstrategieën - houdt soms zomaar op met werken, zonder dat aan te geven - gaat uit angst niet aan het werk 	uitwerking van plan • basiswoord: zorgen dat je de leerling niet vergeet <ul style="list-style-type: none"> - de leerkracht bepaalt wanneer de leerling hulp krijgt. Je geeft dat van tevoren aan - direct na de instructie controleren of de leerling precies weet wat hij moet doen - eigen oplossingen worden gewaardeerd - kleine fouten worden gebagatelliseerd - klassikale beurten moeten een succes zijn - als de leerling een antwoord op een open vraag niet weet, overgaan op een gesloten vraag - pre-teaching is aan te raden - niet met een beloningssysteem werken, dat kan de angst onnodig verhogen

Overheersend gevoel bij de leerling: boos

Plan 5: boos en extravert		Plan 6: boos en introvert	
typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - demonstratief niet werken - de andere leerlingen bewust storen - soms ook juist demonstratief wel werken - bewust slechte werkverzorging - met werk smijten - bij in zijn ogen onvoldoende hulp, de klas uitlopen - soms bewust er op uit om uit de klas gestuurd te worden 	uitwerking van plan • basiswoord: verantwoordelijkheid geven op basis van respect <ul style="list-style-type: none"> - zonder voorwaarden extra instructie geven - eisen aan het werk in overleg met de leerling vastleggen - eventuele leerproblemen moeten niet zorgen voor extra problemen - tevreden zijn met een minimumprogramma - de leerling isoleren indien hij de les verstoort, wel instructie geven - geen beurten geven als je weet dat hij niet heeft opgelet - van tevoren waarschuwen dat de leerling hierna een beurt gaat krijgen - indien de leerling doelbewust blijft weigeren om te werken, zonder emoties en discussie een negatieve beoordeling geven 	typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - passieve werkhouding - vraagt geen hulp - zegt dat hij iets begrijpt, maar aan de houding is dat niet te zien - moeilijk te controleren - doet soms 'per ongeluk expres' werk niet goed als vorm van lijdzaam verzet - verstopt werk - besluit om geen instructie te willen 	uitwerking van plan • basiswoord: vertrouwen geven <ul style="list-style-type: none"> - regelmatig de leerling ongevraagd helpen - bij fouten zachtjes corrigeren - ongevraagd hints geven als iets niet lukt - samenwerken bevorderen waarbij de rollen van tevoren duidelijk zijn - bij onvoldoendes de oorzaak buiten de leerling plaatsen, zonder discussie - bij werkweigering de leerling zonder discussie op gang helpen door extra instructie te geven en daarbij de taak aan te passen - bij totale werkweigering geen strijd leveren, de leerling moet later alsnog het werk (minimum) maken om niet verder achter te raken

Overheersend gevoel bij de leerling: in de war/paniek

Plan 7: in de war/paniek en extravert		Plan 8: in de war/paniek en introvert	
typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - zeer wisselende prestaties - zeer wisselende werkhouding - gevoel dat de leerling in goede periode het werk wel aankan - leerachterstand (indien niet de oorzaak) zorgen voor verzwarende problemen - onvoorspelbaar gedrag als hij tijdens het werken leermoeilijkheden ervaart - een kleine fout kan de leerling in grote verwarring brengen - de opdracht niet precies begrijpen kan de leerling compleet van slag brengen - als de leerling de taak niet kan overzien ontstaan grote problemen 	uitwerking van plan • basiswoord: zeer duidelijke structuur bieden <ul style="list-style-type: none"> - korte opdrachten geven - accepteren dat leerling door zijn problemen soms zijn werk niet kan maken - steeds verschil maken tussen echte fouten en fouten die vanuit de onrust ontstaan - duidelijk de leersituatie structureren - let vooral op goede antwoorden, dan weet je dat de leerling die leerstof aankan - zorgen dat de leerling door zijn problemen geen onnodige leerachterstand krijgt - twee plekje in de klas: sociaal plekje en werkplekje (in de buurt van instructietafel) - veel helpen, niet-werken in eerste instantie beschouwen als een didactisch probleem 	typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - verwardheid ook terug te vinden in werk en werkhouding - verschillende handschriften - wil soms ineens alleen werken - verliest zich in details - kan zich geheel afsluiten van de groep tijdens het werken en stopt niet als de tijd om is - bij didactische problemen soms stereotiep gedrag - bij kritiek op prestaties ineens grote paniek, de paniek is absoluut niet in verhouding met de directe aanleiding 	uitwerking van plan • basiswoord: geborgenheid geven <ul style="list-style-type: none"> - werk van tevoren zeer duidelijk structureren - accepteren dat de leerling soms door zijn problemen niet optimaal kan presteren - gauw tevreden zijn met de geleverde prestaties - hoeveelheid geleverd werk is minder belangrijk dan de kwaliteit van het werk - geen strijd leveren om het werk af te maken - veel helpen - bij te grote (dreigende) leerachterstand extern hulp inschakelen - hulp misschien liever aan zijn tafel dan aan de instructietafel

Overheersend gevoel bij de leerling: verdriet/teleurstelling

Plan 9: verdriet/teleurstelling en extravert		Plan 10: verdriet/teleurstelling en introvert	
typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - stelt hoorbaar hoge eisen aan zichzelf - vluchtgedrag als iets te moeilijk is; probeert de klas uitgestuurd te worden - ervaart het krijgen van extra instructie als bewijs van slecht functioneren - bij fouten erg van slag, maakt dan een verslagen indruk - gaat hoorbaar expres slordig werk maken of veel fouten maken als hij ontdekt dat hij niet goed meer kan presteren (roepen, zuchten, steunen, krassen, rommelen) 	uitwerking van plan • basiswoord: steeds praten over de directe gevolgen van zijn handelen <ul style="list-style-type: none"> - van tevoren goede afspraken maken over het te leveren werk - als de leerling niet aan de afspraak kan voldoen, voor de nog beschikbare tijd nieuwe afspraken maken - ongevraagd extra controle-instructie geven - de oorzaak van falen bij een opdracht steeds buiten de leerling plaatsen - een onrustige werkhouding in eerste instantie beschouwen als een didactisch probleem - oorzaak van falen buiten de leerling plaatsen - geen beurten geven als je niet zeker bent dat hij het antwoord weet 	typologie van de werkhouding <ul style="list-style-type: none"> - stelt onnodige veel te hoge eisen aan zichzelf - perfectionistisch - weigert hulp of wil steeds hulp om maar niet te falen - werkt zeer verbeteren, aan één stuk door - bij aanhoudende leerproblemen zeer van slag - huiswerk geeft vaak drama's - kan zich vastbijten in onbelangrijke didactische details - wilt niet ophouden met het werk als de tijd van werken om is 	uitwerking van plan • basiswoord: leren haalbare eisen te aanvaarden <ul style="list-style-type: none"> - leerling moet met een taak beginnen waarbij hij succes verwacht (afstemming) - accepteren als de leerling dan een taak formuleert die jij te klein vindt - niet meer eisen als de leerling zijn taak heeft gedaan en nog tijd over heeft - jouw verwachtingen erbij zetten, indien de leerling dan zichzelf te hoge eisen stelt - niet opjutten (geen beloningssysteem) - bij succes interne attributies maken - bij falen externe attributies maken - eventueel huiswerk geven onder strikte afspraken met ouders